

ל כ ב ו ד
לקוחות המשרד

5 מרץ, 2012

הנידון: זיכויים וניכויים במס לשכירים ועצמאים

רשימת נושאים:

- עבודה בחלק מהשנה עמוד 2
- תיאום של ניכוי מס משכר עמוד 3
- נקודת זיכוי עמוד 3
- עובד(ת) שבן(ת) הזוג אינו עובד עמוד 4
- אשה עובדת עמוד 4
- נקודות זיכוי בגין "גיל 5" עמוד 4
- נקודות זיכוי בגין פעוט עמוד 4
- משפחה חד- הורית עמוד 5
- דוגמאות עמוד 5
- תושבים ביישובי ספר או באזורי פיתוח עמוד 7
- חיילים משוחררים עמוד 7
- עולה חדש ותושב חוזר ותיק עמוד 8
- פטור ממס לעיוור ולנכה עמוד 9
- זיכוי בגין הוצאות החזקתו של קרוב במוסד עמוד 10
- זיכוי בגין ילד נטול יכולת עמוד 10
- ניכוי או זיכוי עבור תשלומים לקופות גמל עמוד 11
- פיצויי פרישה עמוד 11
- תרומות עמוד 12
- בקשה להחזר מס עמוד 12

רשות המיסים פרסמה מחשבון נקודות זיכוי לחודש ינואר 2012 ואילך :

http://ozar.mof.gov.il/taxes/nekudot_zicui2012.htm

מרוכזים עבור העובד השכיר ההקלות במס להן הינך זכאי עם ניכוי המס מהמשכורת במשך השנה המפורסמות ע"י רשות המיסים. פירוט ההקלות במס בא ליידע אותך בהן ובכך לאפשר לך למצות את מלוא זכויותיך במהלך שנת המס.

את חלק מן ההקלות במס ניתן לקבל על ידי פנייה למעביד וחלק ניתן לקבל באמצעות פנייה לפקיד השומה באזור המגורים.

רוב הקלות המס מבוטאות ב"נקודות זיכוי" שמשמעותן הפחתה מסכום המס. ערכה של כל נקודת זיכוי חודשית 215 ש"ח (2,580 ש"ח שנתי) (נכון לינואר 2012).

סכום זה מתעדכן מדי פעם בפעם בהתאם לעליית מדד יוקר המחיה.

אם חלה עליך חובה להגשת דוח למס הכנסה, עליך לבדוק אם הינך חייב להגיש בנוסף דוח באופן מקוון.

בתאריך 5/3/2012 פרסמה רשות המיסים **מחשבון נקודות זיכוי לחודש ינואר 2012 ואילך** :

http://ozar.mof.gov.il/taxes/nekudot_zicui2012.htm

עבודה בחלק מהשנה

נישום אשר שלא עבד בחלק מן השנה ולא היו לו הכנסות נוספות לבד ממשכורת, ייתכן שיהיה זכאי לתשלום מס מופחת על משכורתו; וזאת משום שחישוב המס כולו הוא שנתי מ-1 בינואר ועד 31 בדצמבר ונקודות הזיכוי מחושבות על בסיס שנתי.

ככלל השכיר מקבל את ההקלות בחישוב המס מקבל ממעבידו. לפיכך, אם העובד לא עבד אצל אותו מעביד בכל השנה, עליו להביא למעביד הוכחות כי בחלק מן התקופה לא היו לו הכנסות, למלא טופס 101, והמעביד רשאי להקטין את המס המנוכה מן המשכורת, בהתחשב במספר החודשים בהם לא הייתה לשכיר הכנסה חייבת.

אם לא הייתה לשכיר הכנסה ממשכורת בחלק מהשנה אלא הכנסה מתגמולים למשרתים במילואים, דמי לידה, דמי פגיעה בעבודה או דמי אבטלה, שמשלם הביטוח הלאומי - שהם הכנסה החייבת במס - יש למלא טופס 116 אצל פקיד השומה באזור המגורים ולבקש תיאום מס.

תיאום של ניכוי מס משכר

אם ההכנסה נובעת מכמה מקורות, רשאי ומומלץ לערוך תיאום מס למס הכנסה מחד ולביטוח לאומי מאידך. תיאום המס יכול להעשות באינטרנט, באמצעות המעביד או באמצעות פקיד השומה \ לשכת ביטוח לאומי. לשם כך יש למלא את הטפסים הבאים:

- א. מס הכנסה - טופס 116, הכולל הצהרה מפורטת על כל מקורות ההכנסה, לצרף את כל תלושי המשכורת ולהגישם למעביד הנוסף או לפקיד השומה. המעביד הנוסף יערוך את חישוב המס וינכה את המס מהשכר אצלו בהתאם.
- ב. ביטוח לאומי - טופס בל 644" הצהרה על הכנסה אצל המעסיק העיקרי."

רשות המיסים ו \ או ביטוח לאומי ישלחו למבקש אישורים בכתב על שיעור המס שיש לנכות מכלל ההכנסה, והשכיר יעביר אישורים אלה למעבידים השונים.

- לעריכת תיאום מס באינטרנט יש צורך במספר תיקי הניכויים של המעסיקים (מספר הרשום על גבי תלוש המשכורת) ובסכומי ההכנסה הצפויים.
- במהלך עריכת תיאום המס תוצג הכתובת אליה ישלחו האישורים.
- אישורי תיאום המס שהופקו במסגרת היישום תקפים, למרות שאין עליהם חותמת של משרד שומה.
- אין צורך להחתיים את פקיד השומה על האישור.

נקודות זיכוי

נקודת זיכוי פירושה הפחתה מסכום המס שאתה חייב בו שווי נקודת זיכוי חודשית 215 (2,580 ש"ח שנתי) (נכון לינואר 2012)

כל תושב ישראל זכאי ל- 2.25 נקודות זיכוי.
אישה זכאית ל 1/2 נקודת זיכוי נוספת.

עובדת(ת) שבן(ת) הזוג אינו עובד

בחישוב המס של יחיד שהוא או בן זוגו "יחיד מוטב" ושלבן/בת זוגו אין הכנסה תובא בחשבון נקודת זיכוי נוספת.
"יחיד מוטב" - הינו מי שהגיע לגיל פרישה או עיוור או נכה כמשמעותו בסעיף 9(5)(א) לפקודה.

לקבלת ההקלה יש למלא טופס 101, ולמוסרו למעביד.

אישה עובדת

בחישוב המס של אישה עובדת תובא בחשבון 1/2 נקודת זיכוי נוספת (כלומר אישה עובדת זכאית ל- 2.75 נקודות זיכוי).

אישה עובדת שיש לה ילדים זכאית לנקודת זיכוי נוספת בגין כל ילד בשנה שלאחר לידתו ועד לשנה שלפני הגיעו לגיל 18 ול- 1/2 נקודת זיכוי נוספת בגין כל ילד בשנת הולדתו ("ילוד") ובשנת הגיעו לגיל 18.

נקודות זיכוי בגין "גיל 5"

סעיף 40(ב) לפקודה קובע כי אשה\גבר חד הורי שילדיו בחזקתו כמו גם אשה נשואה יקבלו נקודת זיכוי נוספת בשנת המס שלאחר שנת לידה עד שנת המס בו ימלאו לילד חמש שנים (בדומה לנקודות זיכוי הניתנות לילד עד גיל 18).

נקודות זיכוי בגין "פעוט"

"פעוט" - מוגדר כילד שטרם מלאו לו ארבע שנים בשנת המס.

גבר זכאי לנקודות זיכוי בעד כל אחד מילדיו שהם "פעוטות", כלהלן:
1. נקודת זיכוי אחת בשנת לידתו ובשנת המס בה מלאו לו שלוש שנים.
2. שתי נקודות זיכוי בשנת המס שלאחר שנת לידתו של הפעוט ובשנת המס שלאחריה.

*** התנאי לקבל נקודות זיכוי בגין פעוט: אי-קבלת נקודות זיכוי בגין "גיל 5".

משפחה חד-הורית

עובד חד-הורי או עובדת חד-הורית, זכאים להקלה נוספת בתשלום מס ההכנסה באמצעות נקודות זיכוי:
נקודת זיכוי אחת בשל היותם משפחה חד-הורית, בנוסף לנקודות זיכוי בגין ילדים.
על מנת לקבל את ההקלות, יש למלא טופס 101 ולמסור אותו למעביד אשר יפחית את סכום נקודות הזיכוי מהמס.

דוגמאות : 1. נקודות זיכוי על פי מצב משפחתי

נקודות זיכוי	מצב משפחתי
2.25	א. רווק ב. נשוי שלאשתו יש הכנסה ג. אלמן או גרוש ללא ילדים
2.75	א. רווקה ב. נשואה שאין לה ילדים ג. אלמנה/ גרושה שאין לה ילדים
3.25	א. נשוי (יחיד מוטב) שלאשתו אין הכנסה I ב. חד הורי המפרנס ילדיו שאינם בחזקתו ג. נשואה שיש לה "ילוד" II או "בוגר" II
3.75	א. נער בן 16-17 ב. נשואה שיש לה ילד ג. חד הורי שבחזקתו ילוד או בוגר
4.25	א. נערה בת 16-17 ב. חד הורי שבחזקתו ילד אחד ג. חד הורית שיש לה "ילוד" II או "בוגר" II ד. נשואה + ילד + "ילוד" I או "בוגר" I

I רק בתנאי שהוא **"יחיד מוטב"** - יחיד שהוא או בן זוגו הגיע לגיל פרישה, או יחיד שהוא או בן זוגו עיוור או נכה לפי סעיף 9(5)(א) לפקודה.

"ילד" - מעל גיל 5.

"בוגר" - ילד שמלאו לו 18 בשנת המס ומזכה במחצית הנקודה.

2. נקודות זיכוי בגין ילדים

להלן טבלה המרכזת דוגמאות למתן נקודות הזיכוי בגין ילדים בלבד ובגין מעמדו כהורה ואינה כוללת נקודות זיכוי אחרות נכון ל 1.1.2012.

הורה (גבר או אשה) החי בנפרד ומשלם מזונות ויש לו "פעוט" שאינו בחזקתו	הורה (גבר או אשה) החי בנפרד שילד בחזקתו	"הורה אחד" שבחזקתו ילד אחד	אשה נשואה עם ילד אחד	אב - עם "פעוט"	גיל הילד
2	1.5	2.5	0.5	1	שנת לידה
3	3	5	2	2	1
3	3	5	2	2	2
2	3	4	2	1	3
1	3	3	2	0	4
1	3	3	2	0	5
1	2	2	1	0	6-17
1	1.5	1.5	0.5	0	18
א. כלכלת ילדים. ב. "פעוט"	א. אחי בנפרד. ב. ילדים (ילד + ילד "גיל 5")	א. אחי בנפרד. ב. "פעוט" ג. ילדים (ילד + ילד "גיל 5")	א. ילדים (ילד + ילד "גיל 5")	א. "פעוט" (עד גיל 4)	פרוט נקודות הזיכוי שניתנו לעיל

תושבים ביישובי ספר או באזורי פיתוח

תושבי היישובים באזורי פיתוח או ביישובי ספר, ששם יישובם מופיע ברשימה מיוחדת של מס הכנסה, המתגוררים במקום ברציפות בפועל 12 חודשים ויותר זכאים להנחה ממס הכנסה.

הנחה זו היא בשיעורים שונים מהשכר, עד לתקרה שנקבעה בחקיקה השונה מיישוב ליישוב.

מי שבמהלך שנת המס היה לתושב ביישוב מזכה או חדל להיות תושב כאמור יקבל חלק יחסי בתנאי שהתגורר ביישוב המזכה 12 חודשים רצופים.

תושב אחד היישובים שברשימה הממלא אחר שאר התנאים האמורים, ימלא טופס 101 ויצרף אישור הרשות המקומית או הוועד המקומי על גבי טופס 1312 א' על היותו תושב קבוע במקום.

המעביד יתיר את ההנחה המגיעה בחישוב המס מהשכר.

חיילים משוחררים

על פי פקודת מס הכנסה מוענקות למשתחרר/ת מ"שירות סדיר" נקודות זיכוי על הכנסתו מיגיעה אישית, במשך 36 החודשים הראשונים שלאחר חודש שחרורו מן השירות הסדיר.

הזיכוי יינתן על הכנסה מיגיעה אישית בכל תחום עיסוק, ובכל הענפים, כולל ענפי שירותים.

שירות סדיר הוא שירות בצה"ל, במשמר הגבול או במשטרה וכן שירות התנדבותי בשירות הלאומי. שירות בקבע אינו נחשב כשירות סדיר לעניין חישוב תקופת השירות המזכה.

היקף הזיכוי:

חייל ששירת 23 חודשים מלאים לפחות, זכאי לשתי נקודות זיכוי, ששווין 418 ש"ח (נכון לינואר 2011)

חיילת ששירתה 22 חודשים מלאים לפחות זכאית לשתי נקודות זיכוי, ששווין 418 ש"ח (נכון לינואר 2011)

חייל ששירת פחות מ- 23 חודשים מלאים זכאי לנקודת זיכוי אחת, ששוויה - 209 ₪ (נכון לינואר 2011) .

חיילת ששירתה פחות מ- 22 חודשים מלאים זכאית לנקודת זיכוי אחת, ששוויה - 209 ₪ (נכון לינואר 2011) .

המעביד רשאי לתת את נקודות הזיכוי לחייל/ת משוחרר/ת כנגד תעודת שחרור ו/או סיום שירות.

לשם כך יהיה עליך להגיש למעבידך הצהרה על גבי טופס 101. העובד בשני מקומות עבודה או יותר, צריך כאמור לערוך תיאום מס (ראה לעיל).

עצמאי ידרוש את הזיכוי המגיע לו במסגרת הדוח השנתי אותו הוא מגיש ויצרף אליו את תצלום תעודת השחרור או סיום השירות.

עולה חדש ותושב חוזר ותיק

עולה חדש זכאי להקלות במס במשך 42 חודשים מיום עלייתו/חזרתו ארצה. ההקלה ניתנת באמצעות נקודות זיכוי נוספות על אלה המגיעות לכל תושב:

א. 3 נקודות זיכוי חודשיות במשך 18 החודשים הראשונים לעלייה (כלומר 627 ש"ח)*.

ב. 2 נקודות זיכוי חודשיות במשך 12 החודשים הבאים (כלומר 418 ש"ח)*.

ג. 1 נקודת זיכוי (209 ש"ח)* במשך 12 החודשים הנוספים.

מניין 42 החודשים מתחיל עם קבלת תעודת עולה, ונמשך ברציפות גם כאשר לעולה אין הכנסה. לא תובא במניין זה תקופת שירות סדיר בצה"ל או תקופת לימודים במוסד על-תיכוני.

אם העולה לא עבד מספר חודשים במהלך שנת המס, הוא יכול לנצל את נקודות הזיכוי שלו לשם הפחתת המסים שעליו לשלם על שכרו באותו חלק מן השנה שבו עבד.

תושב חוזר ששהה 6 שנים רצופות בחו"ל, אם חזר לארץ בתקופה שבין 16/5/2010 ל-30/9/2012, ייחשב לעולה חדש לעניין נקודות הזיכוי להן זכאי העולה החדש.

על העולה למלא טופס 101, לצרף אליו תעודת עולה מוכחת ולמוסרם למעביד. על תושב חוזר למלא טופס 101, חובה לצרף אישור משרד הקליטה (תעודת "תושב חוזר" מעל 6 שנים).

המעביד יפחית את נקודות הזיכוי מהמס המנוכה מהשכר.

שים לב: נקודות הזיכוי לעולה חדש או תושב חוזר מצטרפות לנקודות הזיכוי של תושב רגיל וכך תקבל למשל עולה חדשה, שיש לה שלושה ילדים, בשנה וחצי הראשונות לעלייתה ארצה סך של 8.75 נקודות זיכוי לפי החישוב:

2.25 נקודות זיכוי בגין תושב.

0.5 נקודת זיכוי בגין היותה אשה עובדת.

3 נקודות זיכוי בגין היותה עולה חדשה

3 נקודות זיכוי בגין ילדים

* נכון לינואר 2011.

פטור ממס לעיוור ולנכה

פירוט מורחב בחוברת "דע זכויותיך וחובותיך" המצורפת באתר.

זיכוי בגין הוצאות החזקתו של קרוב במוסד

אם קרובו של העובד מוחזק במוסד מיוחד, הוא זכאי להפחתת מס בשיעור של 35% מהסכומים שהוא או בן זוגו שילם לאחזקתו בתנאים אלה: הקרוב במוסד המיוחד הינו ילד, בן זוג או הורה משותקים לחלוטין, מרותקים למיטה בתמידות, עיוורים או בלתי שפויים בדעתם או ילד מפגר או אוטיסט. הזיכוי יינתן בשל תשלום סכומים העולים על 12.5% מהכנסתו החייבת של העובד. הכנסות הקרוב המוחזק במוסד המיוחד אינן עולות על 159,000 ₪ בשנת המס (נכון לינואר 2011) ואם יש לו בן זוג על 255,000 ₪ בשנת המס (נכון לינואר 2011). יש להמציא לפקיד השומה אישור רפואי על גבי טופס 127, טופס 116 א' (בקשה לזיכוי ממס בגין נטול יכולת), מסמכים המעידים על תשלומים למוסד המיוחד וכל מסמך שיידרש על ידי פקיד השומה בהתאם לנסיבות. העובד לא יקבל את הזיכוי האמור אם הוא קיבל את שתי נקודות הזיכוי בשל נטול היכולת.

זיכוי בגין ילד נטול יכולת

עובד זכאי לשתי נקודות זיכוי בגין ילד משותק, עיוור או מפגר (סובל מפיגור שכלי או מפיגור התפתחותי לעומת בני גילו בשל לקות למידה חמורה או בשל מחלה קשה). בגין ילד הסובל משיתוק, עיוורון, פיגור שכלי או מאוטיזם, יש להמציא לפקיד השומה אישור רפואי על גבי טופס 127 וכן טופס 116 א' (בקשה לזיכוי ממס בגין ילד נטול יכולת).

בגין ילד הסובל מלקות למידה חמורה של קשב וריכוז ו/או היפר-אקטיביות, בנוסף לטפסים 127 ו-116 א', יש להמציא הודעה של ועדת השמה על הפניית הילד למסגרת לחינוך מיוחד וכן אישור ממנהל הגן/בית הספר כי הילד לומד בפועל במסגרת לחינוך מיוחד.

בגין ילד הסובל ממחלה קשה הגורמת לו לפיגור התפתחותי לעומת בני גילו, יש להמציא בנוסף לטפסים 127 ו-116 א', אישורים לפי דרישות פקיד השומה בהתאם לנסיבות המקרה.

מתן ההנחה מותנה בכך שהכנסות נטול היכולת אינן עולות על 159,000 ₪ בשנת המס (נכון לינואר 2011) ואם יש לו בן זוג שהכנסותיהם אינן עולות על 255,000 ₪ בשנת המס (נכון לינואר 2011).

העובד לא יוכל לקבל נקודות הזיכוי בגין ילד נטול יכולת אם הוא נהנה מזיכוי במס בשל הוצאות החזקת אותו ילד במוסד מיוחד.

אין באמור לעיל כדי להגביל את סמכות פקיד השומה לבקש מסמכים נוספים במידת הצורך.

ניכוי או זיכוי עבור תשלומים לקופות גמל

ניכוי - הפחתה מסכום ההכנסה החייבת במס שעליה יחושב המס לתשלום.

זיכוי - הפחתה מהמס, אשר בו חוייב העובד.

א. עובד שממשכורתו מנוכה תשלום לקופת גמל לקצבה, או לביטוח חיים - קופות שאושרו על-ידי המנהל - זכאי להקלה ממס. ההקלה ניתנת לו על ידי המעביד.

ב. עובד המשלם בעצמו לקופת גמל כאמור, רשאי לבקש מפקיד השומה שיעניק לו זיכוי בלבד או לבקש ממעבידו את הניכוי או הזיכוי המגיעים לו בשל תשלומיו אלה.

לשם כך עליו להמציא לפקיד השומה קבלה או אישור על תשלומיו, בצירוף טופס 116. אם למעביד אישור קיבוצי מפקיד השומה למתן הנחות לעובדיו, הוא רשאי להתיר לעובד את הזיכוי או הניכוי, לאחר המצאת קבלה או אישור על תשלומיו.

אם אין למעביד אישור כזה יפנה העובד לפקיד השומה עם טופס 116 ופקיד השומה ישלח לו אישור מתאים.

ג. הניכוי או הזיכוי עבור תשלומים לקופת גמל כאמור ניתנים גם לבן זוג, ילדיו של עובד שהוא עמית מוטב אשר מלאו להם 18 שנה או יותר בשנת המס, ובלבד שלא יינתן וניכוי או זיכוי כפול בשל אותו תשלום. הניכוי או הזיכוי ניתנים לעובד שבעדו שולם התשלום.

כל שנה נקבעת תקרה מסוימת לזיכוי ולניכוי.

פיצויי פרישה

פיצויי פיטורין, המשולמים לעובד בעת פרישתו מעבודתו, פטורים ממס בגבולות שנקבעו בחוק:

משכורת חודשית לכל שנת עבודה. סכום הפטור מוגבל עד לתקרה מסוימת ומתעדכן מפעם לפעם (בינואר 2011 סכום של 11,650 ש"ח).

המנהל רשאי להגדיל את סכומי הפטור בהתחשב בתקופת השירות של העובד, בגובה שכרו, בתנאי עבודתו ובנסיבות הפרישה (אולם לא מעבר להגבלת סכום הפטור האמור). לשם כך יש לפנות לפקיד השומה.

את פיצויי הפרישה החייבים במס אפשר לפרוס בחלקים שווים על פני כמה שנים כדי לזכות בהקלה בתשלום המס. לשם כך יש לפנות לפקיד השומה.

תרומות

התורם למוסד ציבורי (מוסד המוכר על-ידי שר האוצר ואושר על-ידי ועדת הכספים של הכנסת) זכאי לזיכוי ממס הכנסה בגובה של 35% מסכום התרומה. לסך התרומות שניתן לקבל עבורן זיכוי יש 'רצפה' (מינימום) ו'תקרה' (מקסימום): הרצפה מתעדכנת מדי שנה בשנה, והתקרה אינה יכולה לעלות על 30% מההכנסה החייבת במס, או על סכום המתעדכן שנתי, לפי הנמוך ביניהם (בשנת המס 2011 הסכום המזערי לתרומה 420 ש"ח, והמרבי - 4,351,000 ₪ כאשר סכום זה עשוי להשתנות בחקיקה במהלך שנת 2011).

את סכום התרומה העולה על התקרה לזיכוי ניתן להעביר לשנים הבאות ולצרפו לסכום התרומות באותה שנת מס, אך לא יותר משלוש שנות מס.

לשם קבלת הזיכוי, יש לצרף קבלות מתאימות מקוריות ולמלא טופס 116. פקיד השומה ישלח לעובד אישור על התרת הזיכוי.

בקשה להחזר מס

עובד שכיר, שבמהלך השנה לא נהנה מההטבות המגיעות לו אשר מופיעות במאמר זה או שהוא זכאי להטבות אחרות רשאי להגיש בקשה להחזר מס.

את הבקשה יש להגיש באמצעות טופס 1301 או טופס 0135 (דוח מקוצר המתאים לשכירים שאין להם הכנסות משוק ההון) המיועד לעובד שכיר שהכנסתו ממשכורת בלבד, ולצרף את המסמכים הללו:

א. טופסי 106 שהוציאו המעבידים (לשני בני הזוג) ובמקרה של פרישה - טופס 161 וטופס 161א ואישור פקיד שומה בגין מענקי הפרישה;

ב. אישורים על הפרשות לקופות גמל וביטוח חיים;

ג. אישורים אחרים המקנים הקלה במס, בין היתר כמוסבר בעלון מידע זה.

בקשות להחזרי מס ניתן להגיש עד שש שנים אחורה משנת המס הנוכחית.

לתשומת לבך: מידע ופרטים נוספים ניתן לקבל במשרדי.

סימולטור המס מאפשר לחשב באינטרנט, באופן מיידי ואנונימי את זכאותך להחזרי מס לשנים: 2011 – 2005, ראה ב"דף הקישורים" הפניה לסימולטור.

דברי הסבר נרחבים ומקיפים יותר אפשר למצוא בחוברת "דע זכויותיך וחובותיך" המופיעות באתר אשר מפורסמת ע"י רשות המסיים.

בכבוד רב,

ששי זכאי,

רואה חשבון (משפטן)

